РІК І. ЛИСТ ЗА ЛЮТИЙ ЧИСЛО ІІ.

НИВА

Виходить раз в місяць у Вінніпеґу

Vol. I. Winnipeg, Man., Canada, February No. 2.

о. В. Держирука.

ВІЧНА БУДІВЛЯ НА СКАЛІ

(Католицька Церков)

Христіяньство відограло у світї преважну ролю; воно є найбільше знаменним і найбільше могучим явищем в історії людства. Щоби яснїйше з'ясувати сю річ, перенесїм ся на хвилю в сї часи, коли-то Апостоли йдуть в світ проповідувати евангельські правди. Уявім собі особливо апостола Петра, як він приходить до Риму перший раз, щоби прилюдно голосити віру в Розпятого. Чужинець нужденно убраний, з руками, вкритими мозолями від тяжкої працї, цїлий запорошений, босий, а в найлїпшім случаю в подертих личаках — приступав до брам великого і славного міста. Вже здалека бачить він *Капітоль*, осередок і вислів могучости Риму; *свя ого Юпітера*, що опановує місто і цїлий тодїшний світ, на право і лїво бачить пишні мармурові палати, на кождій площі *святинї і статуї божків*, а вже понад лишаєть ся маєстична копула *Пантеону*, пристановище всїх богів, котрий побудовано недавно тому; великанська товпа наро-

ду лине вулицями розлогого міста в напрямі *амфітеатрів* побачити борби ґлядіатрів і наситити ся видом розлитої свіжої людської крови; або до *театрів* побачити представленя і набрати вдоволеня на вид низьких пристрастий; то до *цирків*, де саме тоді славний їздець обходить свій тріюмф; природа людська, що затратила в уживаню і змисливости всякий змисл до вищого і гарного, не бажає вже більше *хліба і гроший*...

Може рівночасно йде до Риму також один із численної товпи, що цїлими днями плинуть до столиці світа і зачинає розмову з апостолом Петром. Підслухаймо сю розмову:

Римлянин: Чужинче, яка се справа неволить тебе йти до Риму?

Петро: Йду *проповідувати* незвісного для Риму Бога, а *понищити* фалшивих божків.

Римлянин: Се цїкаве. Скажи-ж, відки ти приходиш, та й де є твоя батьківщина?

Петро: Вийшов я з такого народу, що його ви ненавидете і мерзите ся ним; з того народу, що його ви нагнали проч з Риму; мої племінцї братя мешкають на другій сторонї Тибру і я є Жидовин. Про мій нарід висловляють ся славні римські письменники, фільософи і історики з найбільшим омерзїнєм.

Римлянин: Однак може ти належиш до шляхоцького роду в жидівськім народї, або займаєш яке видне і почесне становище?

Петро: Глянь на отсих нужденних рубалків на березї ріки. Се і моє ремесло. В моїм житю займав ся тим по більшій части, що запускав сїти у море і ловив Рибу. Золота й срібла у мене нема.

Римлянин: Однак, коли покинув ти своє рибацьке заняте, так може посвятив ся високим студіям, ходив до славних фільософічних шкіл і учив ся краснорічивости?

Петро: Нї не маю понятя про се, о чім говориш.

Римлянин: А може почитанє твойого Бога є дуже

принадне і тому ти надїєш ся потягнути за собою людий без мудрости і краснорічивости?

Петро: Нї, я бажаю проповідувати Бога, що Його розпято між двома розбійниками, як злочинця.

Римлянин: А що-ж се за наука?

Петро: Се наука, що видаєть ся нерозумною для горюнів і змислових людий; се наука, що виповідає війну всьому фалшови, що на його честь Римляни побудували стільки святинь.

Римлянин: І таку науку важиш ся тут олосити і надїєш ся придбати поклонників?

Петро: Не тільки тут, а й на цїлім світї.

Римлянин: На як довго?

Петро: На віки вічні.

Римлянин: Видко, маєш могучих защитників, богачів, фільософів, а й може самого цїсаря між своїми прихильниками.

Петро: Богатим я голошу, щоби вони погордили своїми маєтками покинули їх; фільософам, щоби они нагнали свої погляди під ярмо віри: а навіть і цїсареви, щоби він не виступав перед народом в характері релїґійного начальника своїх піддапих.

Римлянин: Наперед можна бачити, що всьо звернеть ся проти тебе. Що-ж тоді будеш чинити?

Петро: Умру.*)

Се, що видавало ся неімовірним в перших роках після смерти Спасителя, здїйснило ся в такій великій мірі, що нам ,сучасним людям, видаєть ся прямо чудом. З незначних початків, мов із сього евангельського зеренця гірчицї, поширила ся христіянська ідея по цїлім світї, заполонила собою людські серця від найнужденнїйших до найбільше могучих і богатих, від простих і незрячих до найбільше образованих людий; ся ідея засїла на престолї людської думки з такою силою, що її не в силї захитати жадна сила людська; ся ідея укріпила ся на непорушимій скалї, в Христовій Церкві і буде непобідимо панувати доси, поки сонце розливати-ме з гори свої живо-

творче проміне на нашу долину сліз і плачу, поки одно людське серце буде бити житем...

Кріпка будівля Христової Церкви; про неї сказав сам Спаситель: "... *і врата адова не одолїють єй*". Ми щасливі, що належимо до сього святого товариства Христових ісповідників; що маємо право вимовляти сї хороші слова: "*Вірую::: во єдину, святую, соборную і апостольськую Церков...*" Тому й то належить нам ясно держати все перед очима сю правду. Перейдім отже по порядку, що-се є *Католицька* Церков, якої ми є членами.

*   *   *

Хтобудь з нас читає історію житя Ісуса Христа, то сейчас мусить упевнити ся понад всякий сумнів, що Спаситель приніс на сей світ нову науку для обновленя людського серця і спасеня безсмертної душі чоловіка, й що він бажав, щоби не тільки за Його житя ся прекрасна наука голосила ся, але щоби лунала своєю силою і красою небесною поміж людьми аж до кінця світа. Ісус вибрав для Себе апостолів, з'орґанізував їх у видиме товариство, надав йому певні форми і обряди а в основу того всього поклав заповідь любови Бога і ближнього. Ціль того всього мусїла бути одна іменно, щоби нова наука поширила ся по світї при помочи сього товариства і заполонювала собою без ріжниці всїх людий, поки не станутьвсї людиу єдности, мов вівцї у однім сталї.

ЦАРСТВО БОЖЕ. Христос прийшов на сей світ, щоби піднести людські чесноти і научити нових; дати свідоцтво правді; послужити людству приміром найвисшої любови Бога і ближнього і злучити небо із землею, як се стало ся при Його Рождестві, коли-то ангельські лики заспівали нечувану дотепер пісню: "*Слава Богови на висоті, а спокій людям доброї волї*", положили точні границі між поняттями добра і зла; одним словом: *заложили духове царство Боже*. Про се духове царство говорить Святе Письмо такими словами: "*І запитали Його фарисеї, коли прийде царство Боже, а Він у одвіт ска-*

зав їм: не прийде царство Боже з огляданєм), нї не скажуть, оно тут, або там; отсе бо царство є внутр вас*" (Лука, XVII. 20-21). Також в молитцві Господній говоримо що днини, благаючи Всемогучого: "*Нехай прийде царство Твоє*" (Мат. VI. 10).

Понятє царства вимагає певної форми орґанїзаційної; а кожда форма орґанїзаційна — се щось такого, що підпадає під змисли. При помочи сеї орґанїзації Спаситель рішив продовжати своє дїло спасеня по конець сього світа. Тому саме говорить про дїло спасеня під видимим знаком царства. Приміри з Євангелія доказують се надто наглядно. Осьдеякі з них:

1) "*Я є пастир добрий і знаю моїх, а мої знають мене*" (Йоан, X. 14). Як вівцї знають і слухають свойого пастиря, так і між Христом і Його ісповідниками є певне відношенє, що має певні цїли з'орґанїзованого товариства.

2) Найкрасше повисше заложенє проявляєть ся в оповіданях Христа про *чоловіка, що сїяв добре насїнє*, про *зерно і гірчицї* і про *квас*. Нарочно наводжу сї три оповіданя, бо в них недвозначно видко бажанє Спасителя з'орґанїзувати приклонників Його науки у точно-опреділену орґанїзаційну форму. Всї три оповіданя находимо у Матея, ось вони:

а) "*Иншу притчу подав їм, як говорив: "Царство небесне подібне чоловікови, що посїяв добре насїнє на своїй рілї. А коли люди спали, прийшов його ворог, та посїяв між пшеницею кукіль і відійшов. Коли зійшла трава і показав ся плід, тодї появив ся кукіль. Приступили же слуги господаря та сказали йому: господарю, чи не добре насїнє посїяв ти на своїй рілї? Відки-ж отсе узяв ся кукіль? А він одвітив їм: ворог чоловік повнив се. А слуги сказали йому: чи хочеш, тоби ми пішли і його випололи? Та він промовив до них: нї, щоби ви виривавчи кукіль, не вирвали з ним і пшеницї. Лишіть, нехай ростуть разом до жнив; а в часї жнив скажу женцям: зберіть вперед кукіль і звяжіть його у снопи, що-*

бийого спалити; а пшеницю зберіть до моєї стодоли" (Мат. XIII., 24-30). Читаючи повисшу притчу, неможливо, щоби сейчас не станула нам перед очи *Католицька церков і її спосіб орґанізації.*

б) "Иншу притчу подав їм і так говорив: Царство небесне є подібне до зерна гірчиці, що його взяв чоловік і посіяв на своїм поли. А воно, хоч менше від иншого насіня, та коли виросте, є більше від всіх ростин і стає деревом так, то прилітають птиці небесні і мешкають на його галузях" (Мат. XIII., 31-32). Наука Спасителя незначна у своїх початках і менше більше подібна до инших: та небавом розростаєть ся у дерево з конарами, галузями і галузками і дає певний захист людству. Пень дерева, головні конари, галузи і галузки — се совершенний спосіб орґанізації церковної.

в) "Иншу притчу сказав їм: Царство небесне є подбне до квасу, що його взяла невіста і розчинила ним три міри муки, поки не скисло всьо" (Мат. XIII., 33)

3) З поміж тих, що переняли ся новою наукою вибрав Спаситель дванайцятьох апостолів і поставив їх начальниками вірних, даючи їм прямо надлюдську власть: *"Амінь говорю вам, що ви звяжете на земли, то буде звязане на небі а що розвяжете на земли, се буде розвязане на небі"* (XVIII., 18). Крім сього наділяє їх силою учительського знання: *"І приступив до них Ісус та сказав їм:дана менї всяка власть на небі і на земли. Ідіть, научайте всї народи і крестіть їх в імя Отця, Сина і Святого Духа. Учіть їх заховувати всьо, що я вам наказав..."* (Мат. XXVIII., 18-20). З поміж апостолів вибрав одного на найголовнїйшого начальника і заповів йому, що товариство, якого він має бути головою, буде єствувати по віки вічні, себто, що після його смерти буде заряджувати його наслїдник, після сього инший і т. д.

Царство,про котре повисше говорив я ширше словами Св. Письма, се Церков Христова. Перед тим, нїм розглянемо найважнїйші прикмети Христової Церкви, послухаймо евангельського оповіданя, що говорить нам

про основанє сього Царства Божого, себто Церкви:

"Коли-ж Ісус прийшов в сторони Кесарії Филипової, спитав своїх учеників: за кого уважають люди мене, Сина чоловічого? Вони сказали: одні за Йоана Крестителя, другі за Ілію, а инші за Єремію, або за одного зпророків. Ісус говорить їм: а ви за кого мене уважаєте? А Сімон Петро у відповідь сказав Йому: Ти є Христос, Син живого Бога. Тодї у одвіт сказав йому: ти щасливий, Сімоне, сину Йони, бо се обявило тобі не тїло і не кров, а тільки Отець мій небесний. А я кажу тобі, що ти є Петр і на сїм камени я збудую мою Церков і адські сили не подолають її". (Мат. XVI., 13-18). Поклавши підвалини під Церков, Христос поясняє уряд і великуодвічальність голови Церкви. Говорить також і про небезпеки, що ожидають Христових заступників і потїшає обітницею Своєї святої помочи. Про се читаємо в Євангелію Луки ось-так:

І повстав спір між ними хто з них здаєть ся бути більший. А Він промовив до них: царі народів панують над ними, а тих, що мають над ними власть, називають добродїями. А ви не так: но більший поміж вами нехай буде меньший; а старший, мов слуга. Бо хто є більший? Чи сей, що сидить біля стола, чи сей, що служить? Чи-ж не сей, що сидить? А я є між вами, мов слуга. А ви є сї, що перетерпіли при менї у моїх злидняx. Я вам приготовляю царство, як менї приготовив мій Отець, щоб ви їли і пили при моїм столї у моїм царстві і сидїли на престолах та судили дванайцятьма ізраїльськими поколїнями. І сказав Господь: Сімоне, Сімоне, отсе сатана намагаєть ся пересїяти вас, мов пшеницю, та я молив ся, щоби не ослабла твоя віра, і ти колись, навернувши ся, укріпи твоїх братів" (Лука, XXII., 24-32).

Перед Своїм Вознесенєм на небо зібрав Христос апостолів біля Себе і, виріжнюючи Петра від прочих, поставив його пастирем цїлого стада Церкви. Се начальне пастирське званє містить ся у словах Ісуса Христа, в яких наказує вибраному апостолови *"пасти ягнята і вів-*

ції". Для повного зрозуміня наводжу знов відповідний уступ із Святого Письма:

"Коли-ж так вони обідали, Ісус сказав до Сімона Петра: Сімоне Йонин, чи ти любиш мене більше, як отсї? Петро говорить Йому: так, Господи, ти знаєш, що я тебе люблю. Говорить йому (Ісус): паси ягнята мої. Говорить йому другий раз: Сімоне Йонин, чи любиш мене? (Петро) одказує Йому: так, Господи, ти знаєш, що я тебе люблю. (Ісус) говорить йому: паси вівцї мої. Говорить йому третий раз: Сімоне Йонин, чи любиш мене? Засмутив ся Петро, що питає його вже третий раз: чи любиш мене, і сказав: Господи, ти всьо знаєш, ти знаєш, що я тебе люблю. Ісус говорить йому: паси мої вівцї" (Йоан, XXII., 15-17).

Таким чином Христос постановив Петра головою-пастирем Церкви, отцем між братьми, скалою найчільнїйшої власти в товаристві своїх ісповідників.Церков, як видиме товариство, потребувала видимої голови і в сїй потребі Ісус дав Свою поміч. Слїдїм цїлу історію Церкви, а побачимо, що у нїй все й найвисший представитель, що називаєть ся *Папою,* себто *отцем.* Перед тим, як бачимо папів в історії, находимо його в Євангелію, в словах, вище наведених. Заложенє-початок Церкви є божеське, бо се дїло Христа.Інституція папства є частиною сього заложеня.

* * *

Перейдемо тепер по черзї чотири найважнїйші прикмети правдивої Христової Церкви, себто сї прикмети, про котрі говоримо в *"Символї віри"* словами: *"Вірую... во єдину святую, соборную і апостольскую Церков".* З'ясувавши сї прикмети гаразд, прийдемо до переконаня, що ми належимо до Церкви, заложеної Спасителем, а не людьми.

ЦЕРКОВ ЄДИНА. Під *словом "єдина"* розуміти належить се, що *члени православної Церкви є з'єдинені разом через віру в однакову науку обявленя і через призна-*

нє одної і тої самої власти пастирської. Єреси відкидають богато з артикулів віри, а прим. схизма (російське а й инше православіє) відмовляє послуху церковній власти. Ісус Христос точно вимагає сього єдиньства віри; бо перед своїми страстями і смертю сказав до апостолів такі прехороші слова: *"І не тільки про тих я молю ся; а й про тих, що на слово їх повірують у Мене; щоби всї були одно, як Ти, Отче, в менї, а я у Тобі; щоби і сї були одно в нас, щоби і свій повірив, що Ти мене послав"* (Йоан, XVII., 20-21).

Щодо зависимости і послуху для сеї власти, то се виходить з повисше сказаного. Се Спаситель називає Свою Церков "царством". В кождій добре з'орґанїзованій державі ‘ тільки одна особистість, в якій з'осередоточуєть ся вся законна власть, одна форма правлїня, один закон. Коли в сїм нема єдности, то мусять сповнити ся слова св. Євангелія: *"Всяке царство, роздїлене проти себе, запустїє і кожде місто або дім, роздїлений проти себе, не устоїть ся"* (Мат. XII., 25). Тому Спаситель кладе за цїль продовжуваня Свойого посланництва се, *"щоби було єдине стадо і єдин пастир"* (Йоан, X. 16). Мусимо вернути знов до понятя "стада і пастиря" про яке згадує Спаситель частїйше. Всї вівцї стада йдуть спільно разом тою самою дорогою, пасуть ся на одній і тій самій левадї, слухають одного пастира і утїкають від гомону близького ворога. Коли приноровити сей образ до Церкви, то вийде таке: члени церкви мають однакові прямованя і духові цїли, прокормлюють ся однаковими св. Тайнами, особливо *Хлїбом житя,* кермують ся однаковими законами віри, слухають уважно свойого найвисшого Архипастиря-Папи і хоронять ся перед ложними учителями і науками.

Церков порівнюєть ся до людського тїла, повного гармонії і одноцїльности: *"Бо як в однім тїлї у нас много членів, та не всї члени маю ь один і той самий обовязок, так і ми многі є одним тїлом в Христї, а кождий окремо один другого членами"* (До Римл. XII., 4-5). Чле-

ни ціла є суспільно злучені з головою. Голова приказує, а руки підносять ся, ноги поступають, уста відмикають ся, очи глядять і т. д. Таксамо і в Церкві Христовій.

Церков порівнуєть ся також з виноградною лозою: *"Я є лоза, а ви виноградні галузки, і хто буде в мені, а я в нїй, сей принесе много плоду, бо без мене не можете нїчого учинити"* (Йоан, XV.). Цїлий корч виноградної лози, від коріня аж до найменшої галузки проникає один і той самий животворний сік.

Коли-б ми навіть не основували ся на обявленю, то самий здоровий розум пересвідчить нас достаточно, що Бог не може бути автором противорічних собі релїгійних системів. Бог в сущности є один. Він є самою правдою. Як-же може Бог правди обявляти прим. одній громадї людий, що є три Особи Божі, а другій рівночасно, що є тільки одна Особа в Бозї? Яким чином міг би він сказати одному чоловікови, що Христос є Богом, а другому, що Христос є тільки чоловіком? Як може він заявляти одному, що за гріхи жде чоловіка кара вічна, а рівночасно учити другого, що ся кара є тільки до якого-ти часу? Одна з тих суперечностий мусить бути ложна. *"Бог не є Богом поріжненя, а спокою"* (I. Кор. XIV., 33Щ. Бачу совершенну гармонїю в законах, що рядять нашою вселенною. Бачу чудо-дивну єдність в нашій системі планетарній. Кожда планета порушаєть ся своїм шляхом, а всїх їх контролює центральне сонце. Чому отже не мало би бути також гармонії і згоди в сїм духовім світї Церкві Божій, найбільшім помислї Божої Всемогучости і найкрасшій манїфестації Його доброти і любови до людського роду?"*)

Коли возьмемо під розвагу всїлякі христілянські секти, побачимо серед них одно велике замішане, ріжниці в квестіях віроісповідних, неточности, противорічности і правдиве "столпотворінє вавилонське"щодо власти авторітету. Безнастанні зміни і доповнюваня, розлами, заникнене старої а повстанє зовсїм нової секти є на порядку дневнім. *Одна тільки католицька Церков була і є одна і*

тасама в правдах віри і одноцїльности як в часах мирних, як в часах невгодин, хуртовин і воєнних забурень.

ЦЕРКОВ СВЯТА. Кожде основане товариство мутись мати свою цїль. Тим самим і Церков Христова має, як товариство совершенне, має свою головну цїль, а се: освяченє своїх членів. Всьо, що вяжеть ся з установленєм й розвоєм церкви, змагає до освяченя чоловіка: примір Спасителя, Його науки і Тайни — всьо то освідчує і уплагороднює нашу душу. Коли Церков голосить нам всьо повисше, то тимсамим бажає, щоби вірні похіснували ся сею наукою для свого спасеня. *"Будьте совершенні, як ваш небесний Отець є совершенний"* (Мат. V., 48).

Імя христіянина є найсовершеннїйше із всїх імен; воно означає чоловіка, що йде слїдом Христа і намагаєть ся викликати в собі такий характер і чесноти, якими засіяв Спаситель. Сей характер христіянина — се святість його житя; сеї святости навчає Церков; а нїхто не може святости учити, нї до святости вести, хто не є святий. Церков Христова голосить своїм членам велику науку про житє і дїла Ісуса Христа. А головним дїлом Спасителя — се Євангеліє, якого кожда сторінка, кожде словечко містить заохоту до святости. Через святі Тайни, установлені Христом Господом, спішить церков в потребі до кождого христіянина, щоби він скинув із себе всьо, що здержує його в прямованю до святости і покріпив ся або потїшив ся тодї, коли житєві невгодини зачнуть хитати ним, мов слабою билиною. Одним словом, Церков свята, як печалива Мати, слїдкує за своїми дїтьми від колиски до гробу і удїляє їм потрібних лїків на вічне безсмертне житє.

Що Церков Христова є свята виходить із самого її початку, заложив її Найсвятїйший, тимсамим і Вона як дїло Його рук, мусить бути свята. Що се не пустий голословний висказ, маємо примір на тих численних святих угодниках Божих, що все і всюди появляли ся на ниві Христової Церкви. Мілїони з них знаємо по імени і дале-

ко більше святих таких, про котрих загинули і людські спомини, але котрих дїло жиє в поколїннях грядучих. Спаситель прийшов з неба на землю *"найти і спасти погибаючого"*; а сї слова містять в собі саме освященє.

Само собою розуміють ся, що святість Церкви не є тимсамим, що святість всїх їх членів. Цїлию Церкви є зібрати під Свій омофор всїх людий і нагріти їх теплом Христової науки. Се вимагає протягу часу. Спаситель знав про се, установляючи свою Церков на скалї, бо лишив нам прекрасну притчу про своє збіже і кукіль. Ось ся притча:

"Иншу приповість сказав їм, коли говорив: царство небесне подібне чоловікови, що посіяв на своїй ріли добре насїнє. А коли люди спали, прийшов його ворог, та засіяв поміж пшеницею кукіль і відійшов. Коли зійшла трава і показав ся плід, тоді явив ся і кукіль. Приступили тоді слуги до господаря, та сказали йому: господарю, чи не добре насїнє посіяв ти на своїй ріли? Відки-ж узяв ся там кукіль? А він одвітив: ворог-чоловік се вчинив. А слуги сказали йому: чи хочеш, щоби ми рішли і випололи його? Та він сказав їм: нї, щоби видвати кукіль, не вирвали з ним і пшениці. Лишіть, нехай ростуть разом аж до жнив, а в часї жнив скажу женцям: зберіть перше кукіль, звяжіть його в снопи, щоби його спалити; а пшеницю зберіть до своєї стодоли" (Мат. XIII., 24-37).

Про сю справу пише св. Августин так: *"Прикличте до ума тік молотільний, на котрім є і солома і зерно і сїти рибарські, в яких є добрі і гидкі риби; ковчег Ноя, де були чисті і нечисті звірята, а побачите, що і церков мати-же в собі аж до дня страшного суду не тільки вівцї і пастирів, себто вірних як тих і добрих священників, але також галапасні дикі звірята на поли... Бо галапасті, дикі звірята — се люди, що потопають в тїлесних роскошах, а поле — се широка дорога, що веде до загибелї"*.

ЦЕРКОВ СОБОРНА. Вірую в... соборну Церков. Світські держави віддїлені є від себе границями і то не тільки ґеоґрафічними, або штучними, але й границями мови, звичаїв, характеру, будови, краски лиця і т. д. Церков Христова є заложена для всїх людий без виїмку: для мешканців всїх частий світа, для всїх рас і племен, для всїх мов і нарічій, для всїх єств, сотворених на образ і подобіє Боже. *"Ідїть по всїй вселенній і проповідуйте Євангеліє кождій твари"* (Марко, XVI., 15). Ведений пророчим духом говорить в старинї про сю Церков пророк Малахія: *"Від сходу аж до заходу сонця буде возвеличене моє імя і всюди будуть приносити мойому імени кадило і чисту жертву і велике буде імя моє поміж народами, говорить Господь небесних сил"* (Малах. I., II).

Бачимо цїкаве явище поміж христіянськими віроісповіданями: не католицькі віроісповіданя повстають звичайно наслїдком яких-то полїтичних або національних струй і стають ся або державними або національними вірами. Прим. російське православіє цвите виключно в російській імперії, а коли воно і поза границями дає себе чути, то хиба в сїм видї, як наслїдок еспанзії державної віри, держаних в рамах полїтичного режіму. Хоч є инші т. зв. православя, як прим. на Буковинї, в Румунії, Сербії,Болгарії, та всї вони мають свою окремішну національну цїху. Тільки католицька Церков одна всюди і вона не обмежуєть ся кордонами, мовами, расами, звичаями, характерами людий; вона є дїйсно соборна. Як сонце кидає своє світло на всї країни землї, так і світло віри Христової світить над всїми, що прийняли до пізнаня првди.

Тільки католицька Церков носить імя "соборної" зовсїм заслужено і справедливо. В сїй назві мститься сила і жерело одушевленя, як в красї або формі національного прапора.

(Конець буде)

АНГЕЛИ

Про ангелівь дитино моя,
Про їх красоту розповім тобі я:
З лиця такі променисті вони,
Як небо й земля в погоду весни.
Проміне вічне в їх очах,
Їх золоте волосє у вічних квітках.
Із місячних блисків самих
Невтомно бистрі крильця в них;
В день і в ночи
Виблискують вони ними, летячи.

Про ангелів, дитино моя,
Про лет їх крилець розповім тобі я:
Як з неба паде на землю сніг,
Як місяць по небу йде без доріг,
Як легіт весни запах цьвітів несе,
Як сімя з землї добувають ся все,
Як в осени летить з дерева лист,
Як сонце шле сьвітло до сїл і до міст,
Так ангели, мов за зорею зоря,
Тихенько летять, дитино моя.

Про ангелів, дитино моя,
Про занятя їх розповім тобі я:
Де бідний з голоду мре кілька діб,
У хоту йому несуть вони хлїб;
Де в матери буде дитина слаба,
Вже там при дитинї є їх журба;
І де в небезпеці знайдеть ся хтось,
Де плаче хтось, чи боїть ся чогось,
Вже ангел вмить
До нього, дитино моя, спішить.

Не бачиш ти його, дитя?...
Його й не побачить нїхто за житя!
Та ти лиш чесно й побожно жий —
При тобі все буде ангел твій.
Колиж ти на віки повіки примкнеш,
І ясности дня не мачити-меш,
Узриш його — він по тебе прийде.
Тоді йди ти за ним, куди він поведе.
Ти станеш з ним у небесних брам
І ангелом вже будеш сам.

Добра Нагода!

Видвництво "Ниви" призначило красні нагороди тим, що зберуть певне число нових передплатників. І так, хто збере 20 нових передплатників, дістане даром молитвенник Христіянської Родини за $3.50, хто з'єднає 10 передплатників, одержить красний молитвенник для дїтий, а хто збере 5 — вишле ся єму Календар Канадийського Українця. Нагода отже є добра, нема так богато роботи тепер, чомуж не скористати з сеї оферти.

Ану, кому першому сї нагороди вишлемо? Імя передплатників разо м з грішми просить ся ласкаво слати на адресу:

NYWA

115 McGregor Str. Winnipeg, Man.

о. Анастазій Левиньский

Наука о Службі Божій

I.

ВСТУП

Стрічає ся, на яаль, не рідко, що наші люди заховують ся в часї Служби Божої невідповідно, не так як сего вимагає і св. місце і св. час.

Бувають такі, що стоять цїлком обоятно, як би то не дїяло ся нїчого особливщого, бувають і такі, що підчас Служби Божої розмовляють, сміють ся або других оглядають. Одні і другі видно і не знають, що то єсть Служба Божа, яка еї вартість, які користи з еї слуханя а тим самим не знають в який спосіб належить еї лухати.

І для тих то християн недостаточно об'учених хочу тут в коротці подати, чого нас учить церков о Службі Божій. Може ся невелика праця стане пожиточною також і для ревних душпастирів, катехитів і родичів християнських, що схотять подати дїтям основнїйше релїгійне образованє.

II.

ЩО Є ЖЕРТВА?

Ми маємо обовязок віддавати честь нашим родичам і добродїям. І ми їм віддаємо честь, або їх почитаємо, наколи добре про них думаємо і така честь називає ся внутрішна; але ми можемо і виявити се наше успособленє, коли з почестю з ними витаємо ся або з пошанованєм до них говоримо — і се є внїшна честь. Осболивший спосіб, яким можна родичів або добродїїв внїшно або видимо почтити, се обдароване їх, або принесенє їм дару.

Більшу честь чим всїм людям, повинні ми віддати Богу. Бог є нашим найвисшим Паном, так як ми належимо до Него тїлом і душею, тому маємо обовязок Богу віддати честь і то більшу чим нашим родичам або добродїям. І ми віддаємо честь Господу Богу внутрішно або в серци, коли з почестю думаємо о Бозї і Єго совершенствах, а знова почитаємо Бога внїшно або видимо, наколи нашу честь виявляємо словами, молитвою і т. п.

Але коли ми вже людям оказуємо нашу почесть не лише словами, але і видимими дарами, то о скілько більше повинні ми Богу честь виказувати через дари — тому Богу, від якого всьо маємо, що своїм можемо назвати. Лишень повинна бути рїжниця поміж способом, яким приносимо дари людям, а Богу. Бо людям приносимо дари за те, що маємо від них дочасні добра, а від Бога маємо добра дочасні і вічні. І ми ту рїжницю робимо, бо коли приносимо дари людям, то ті дари людям передаємо, а коли приносимо дари Богу, то ті дари нищимо і се приношуване дарів для Бога називає ся жертвованєм або жертвою.

Так приміром коли жиди приносили Богу ягня в жертву, то убивали єго і палили. Через те, що вбивали ягня і палили, показували, що Бог є Паном житя і смерти як ягняти так і всїх сотворінь, а тим і чоловіка. Они властиво повинні були своє житє Богу віддати, але що Бог сего не хоче, то давали Єму житє ягняти місто свого і показували через те, що готові були віддати і своє житє, як би Бог того вимагав.

Понеже дари, що їх приносимо Богу або жертви показують на найвисшу честь, яка називає сяя поклоненєм, то розуміє ся само через себе, що такі жертви не можна нїкому з людий приноити, лише самому Богу. Тому перші християни давали дари поганським цїсарям, щоби їх

почтити яко начальників держави, але жертв їм ніколи не приносили; инакше були би показали, що їм віддають честь Божу, а се було би ідолопоклонством.

III.

ЖЕРТВИ БУЛИ ПО ВСІ ЧАСИ

Вже о Каїні і Авлю знаємо, що вони приносили Богу жертви; тож від початку світа, від коли люди зістали сотворені, від тогди все бували жертви. Навіть погани приносили жертви своїм божкам. І як не було народу так дикого, що не вірив би в Бога (хоч би фалшивих Богів), так і не було такого, що не приносив би жертв своїм божкам.

І Бог сам одобрив жертви, а навіть Ізраільтянам, з якими заключив Старий Завіт або давну угоду, строго приказав приносити жертви. Бог приписав через Мойсея, які жертви мали приносити ся. Се були жертви в части кровавi, — коли звіря убивало ся, а єго кров виливала ся; в части безкровні — коли жертвували ся мука, хліб, вино і инше. А Бог тому такі жертви так строго приказав, щоби жиди ніколи не забули, що Бог є їх найвисшим Паном, від якого всьо мають, і щоби не забули на будучого Спасителя. ?

На того Спасителя - Месию пригадували жертви примиреня за гріхи. Коли жиди приносили такі жертви, пізнавали з одної сторони, що вони грішні, обложені гріхами, з другої сторони пізнавали, що такі жертви самі про себе не гідні здіймити гріхів, їх поєднати з Богом. Тому при таких жертвах пригадували собі на се, що Бог обіцяє Спасителя-Месію, що має взяти гріхи на себе і тими гріхами обложений має понести смерть — і так жертвою з себе самого має здоймити гріх і кару з людий. І той жаль за гріхи сполучений з вірою в будучого Спасителя - Месию ма всилу примируючу з Богом.

IV.

ЧОМУ ЖЕРТВИ СТАРОГО ЗАВІТА ЗІСТАЛИ ЗНЕСЕНІ?

Жертви Старого Завіта не мали тривати на все, бо ті жертви не могли Богу належної чести віддати, не могли Богу належно подобати ся, так як жертва з ягняти або вола не є сама про сбее таким даром, що був би відповідний для Бога, через який би можна Богу віддати честь достойну — найбільшу. А до того ті, що такі жертви приносили, були людьми грішними, ворогами Божими — а чим може Бог мати уподобане в дарах трішників, своїх ворогів? Колиж Бог мимо того любив жертви Старого Завіта і їх приказував, то діяло ся се тому, що вони були прообразами непорочної святої жертви Нового Завіта, в якій Бог єдино має своє уподобане. Жертви Старого Завіта були прообразами, то значить: вони пригадували на жертви Спасителя-Месії на хрестї і лише задля тої звязи могли Богу подобати ся і могли лише так довго тривати, доки не сповнило ся те, що вони показували, т. є до смерти Спасителя на хрестї.

V.

КОТРА ЖЕРТВА ДЛЯ БОГА НАЙДОСТОЙНІЙША?

Господь Бог вже від перших родичів домагав ся жертви: вони не мали їсти заказаного овоча, вони мовби мали сей овоч принести Богу в жертву через те, що мали здержати ся від него і показати, що хотять узнати Бога найвисшим Паном (Господом), Єму відати честь і Єго у всім слухати. Але перші люди сеї жертви не принесли. Вони не віддали Богу приналежної чести, Єго не послухали, а тим самим нанесли Богу нечесть, образили Єго і то образили невисказано, безконечно. Та провина, той гріх перших наших родичів перейшов на нас всіх, так, що ми

всї в тім трісї родимо ся і через се той гріх називає я гріхом первородним. Через той гріх первородний ми ослаблені на душі і на тїлї, розум наш потемнений, воля до злого склонна, так, що много гріхів самі поповняємо і тими гріхами, що називають ся особистими, страшно ображуємо Бога і наносимо Єму велику нечесть. Понеже і гріх первородний і гріхи особисті є безконечною образою, тому і потреба була задосить учинити аби направити зло і то безконечне. З сеї то причини мусїв прийти Спаситель-Месия, щоби яко Бог і чоловік в одній особі те зло направити, задосить учинити своєю жертвою безконечної цїни, або стілько зробити, щоби вистарчило, аби Бога перепросити.

І Спаситель наш, Ісус Христос, оказав Богу стілько чести, скілько гріх Адама нанї нечести і єще більше. За непослух Адама і других людий став ся послушним, бо Адам не хотїв своєї волї підчинити під волю Божу, не хотїв принести малої жертви, не хотїв послухати Бога, а так само робимо і ми коли переступаємо волю Божу, задля неозначеної утїхи, уроєної чести або зиску. А Спаситель Ісус Христос, цїлком підчинив свою волю Богу, відрік ся всього, що люди звичайно високо цїнять і задля чого ображають Бога, т. є утїхи, чести і богацтва, а надто дарував небесному Отцю, що мав найбільше, то є Себе самого, Своє житє, Своє тїло, Свою кров і через таке перетерпів кару, на яку ми заслужили своїми гріхами. І все те подарував або пожертвував небесному Отцю, щоби йому честь віддати і за нас його перепросити. Ся жертва єдино Бога почтила, Єму віддала честь безконечно велику, Божу.

І хтож сю жертву приніс? — Друга Особа Божа, єдинородний Син Божий, найсвятїйший, в якім Бог має своє уподобанє найщирійше. І щож приніс Син Божий? Дар, що справдї є Бога достойний, бо божий — приніс себе самого.

Тож жертвою для Бога найдостойнїйшою є жертва

Ісуса Христа, що пожертвував Себе самого задля нас Своєму Отцю небесному і то через Свою смерть на Хрестї і тою смертю заключив Ісус Христос Новий Завіт або нову угоду і тому жертва Ісуса Христа називає я жертвою Нового завіта.

Ся жертва Богу безконечно подобала ся і тому Бог зглянув задля неї на нас ласкаво і став готовим нам простити, нам подати Свою ласку. І щож було би з нами стало ся, як би Ісус Христос за нас не був пожертвував ся? Нїколи, нїколи не могли би ми були найти Ласки; вічно, вічно були би ми виключені з красного неба, вічно обложені гнївом Божим, вічно погублені. Як ми тепер є дїтьми Божими і Бога можемо назвати нашим дорогим Отцем як ми весело можемо знова до неба глянути, як ми колись осягнемо безконечно величну щасливість неба: всьо, всьо завдячуємо нашому Спасителеви. Через Свою жертву, через Свою гірку смерть на хрестї виєднам нам ласку і щасливість, а доконав всего того з чистої любови до нас, бо жаль було йому нашої недолї.

(Дальше буде).

ЩО ГОВОРИТЬ ПОГАНСЬКИЙ МУДРЕЦЬ ПРО БЕЗБОЖНИКА

Поганський мудрець, Епікур, сказав так до безбожника, Ґалєна: Поглянь на твоє тїло і його чудо-дивну будову, а тодї скажи менї чи ще сумнїваеш ся о існованю Бога. Послухай: дам тобі сто лїт, щоби ти роздумав над сим, чи не найдеш в будові тїла хоч одної недоладности і щоби ти пересьвідчив ся про те, що кожда найменша зміна в нїй обнижить рівночасно красу, хосенність, силу... Дійсно: не чоловік, а тільки Бог був в силї создати таку славну форму, такий артистичний твір."

П. Куліш.

МОЛИТВА

Всесильний! Я Тобі молю ся,
Молекул космоса Твого...
Де Ти, хто Ти, — даремно бю ся...
Ні, не збагну во вік цього!
Во вік неуці не обняти
Всього, що Ти создав єси...
Даремно розум наш крилатий
Шукає краю небеси;
Знемігший ся, на ту пилинку
Спускаєть ся, що ми звемо
Вселенною, що на хвилинку
Її в імперії рвемо.
І тут безодня животвору,
І тут премудрість без кінця...
Однаково, горі і долу,
Сіяє сьвіт Твого лиця.
Молюсь, не дай менї з розпуки
Зректи ся розуму мого:
Нехай не гасне сьвіт науки
В промінях сяєва Твого!
Нехай мій дух в земній юдолї
Не знижуєть ся до зьвірят,
З Твоєї пресьвятої волї
Нехай во віки буде сьвят!

СХИЗМА НА УКРАЇНІ

Схизма, яка була повстала за Фотія, а яка відтак пізнїйше зістала відновлена за Керулярия, з першу мала вона місце лише в грецькій державі. З ходом однак часу ся злобна наука виходить поза границї свого краю та заливає нашу Україну.

Українцї колись-колись були погани. Но заблисло до них сонце Божої ласки, приймають вони за Володимира Великого хрещенє, а з ним правдиву св. віру, а тимсамим приходять вони на лоно св. католицької Церкви. Дїяло ся се 988 р. Україна приняла з Царгорода св. віру в тім часї коли Царгород був злучений з католицькою Церквою та ще довгий час пізнїйше зістававав в злуцї з нею. Тодї так грецька як і римська Церков були одною католицькою Церквою, які між собою ріжнили ся лише обрядом. Україна, що приняла св. віру з Царгороду, приняла також і грецький обряд.

Прадїдною отже на Україні є віра св. католицької Церкви, яка є також прадїдною і для російського народа. Знаною є річию, що за часів Володимира і Ярослава розповсюднило ся християнство навіть по тих землях, що є на північ від Київа, де повстав російський нарід. Та не дуже довго тїшила ся грецька держава, а з нею і Українцї тим великим щастем — єдностию з римською католицькою Церквою.

В половині XI. столїтя обнимає патріярший престіл Михайло Керулярий, а з ним приходить схизма, яка розповсюднила ся і на Україні. Керулярий, вже яко патриярх позамикав в Царгородї усї латинські церкви, а Найсьвятїйші Тайни осьвячені в латинськім обрядї подоптав ногами і оголосив, що не узнає Папи головою Церкви, тому, що римська Церков відпала від правдивої Христової Церкви. Проти римської церкви не міг піднести инших закидів, як лише ті, що їх був піднїс 200 лїт перед тим Фотій. А хотяй ті закиди були вже обговорені на осьмім

вселенськім Соборі в Царгороді 809 року, і хотяй самі грецькі епископи признали, що вони зовсім безосновні, мимо сего однак Папа Лев IX. на них відповів та вислав до Царгорода своїх відпоручників. Відпоручники ті мали наклонити Керулярия, щоби покинув блудну науку і узнав законну власть, якою є Голова Церкви. Грецький цїсар приняв відпоручників Папи з великою пошаною, але Керулярий не хотїв з ними навіть говорити. Коли всякі змаганя були безуспішними, тодї папські відпоручники зложили на престолї церкви св. Софії в Цергородї грамоту, силою якої виключають Керуляярия з Церкви. Дїяло ся се в липни 1054 року. Керулярий же скінчив нужденно так, як його попередник Фотій.

Від тепер починає ся роздор між грецькою, а римською Церквою. Грецька Церков розірвала звязь з римською Церквою, а тимчасом покинула тверду скалу св. Петра, а зачала собі шукати основи в людях, в грецьких цїсарях а пізнїйшев турецьких султанах. Підлягла вона зовсім ту сьвітську власть так, що від того часу рядять нею не духовні начальники, не наслїдники св. Петра, а сьвітські люди, а часто недовірки.

Грецькі цїсарі, для яких віра була нераз байдужною, були тим вдоволені, що патриярхи не слухають Папи, а слухають їх. На епископів вибирано таких, котрі вміли знайти собі ласку в цїсаря. Про Папу народови нїчого не згадувано. А може народ не знав навіть про се, як его начальники запродали его, як зірвали звязь з католицькою Церквою. На Сходї запанувала крайна пітьма. До якого прийшло там заслїпленя, коли грецька церков аж такого злобного чоловіка як Фотій почитає за сьвятого. — Коли схизма, та страшна отруя, вбила правдиву віру в грецькій церкві, зачала заходити і до української церкви, яка ще довго була злучена з католицькою церквою.

Україна була — можна сказати — сусїдкою Царгороду. Дорога до него була недалека, а ще при тім й легка, бо йшла рікою Днїпром та Чорним морем. Тому й не

дивно, що Українцї й Греки були у себе дуже частими гістьми. Тодїшними часами на Українї не було ще тільки сьвященників, як було потреба, тому дуже часто приходили епископи і сьвященники з близької Грецїї та засїдали на українських епископствах та парохіях. Ті епископи і сьвященники, котрі прибували з Грецїї, не признавали ся вони з разу до сего, що вони не узнають над собою Папи Римського Головою Церкви. Носили вони у своїм серцю їдь ненависти до Риму, а у ненависть зачали вони вщіплювати найперше у серцяях українських сьвященників і князїв, а відтак у серцях народа.

В XII. столїтю засїв на митрополичім престолї вже явний схизматик, а сему нїхто вже не противив ся, ні князї, ні народ.

Коли Україна приняла св. віру, прогнала тьму та викликала через се у народа нове жите. Одначе невірність Царгорода, а при тім колотнеча українських князїв у тих часах, не дали часу, щоби закорінила ся св. віра, та щоб могла процвитати таким цьвітом, як се було у инших народів. Настала нова темнота на нашій земли, темнота схизми, яка підтяла цїле духове жите нашого народа. Так тягнуло ся до половини XV. віку. Через сей час не один Папа старав ся приєднати Українців та Греків до злуки з Христовою Церквою, але їх змаганя не принесли сподіваних плодів. Уплило повних 300 лїт, в яких український народ проживав серед пітьми — серед гнилї.

Серед того запустїня повертали знова поганські звичаї, ворожбитства, забобони, а при тім ненависть і незгода між народом.

Раз продерло ся яснїйше сьвітло сонця у нашу країну, але се лише на коротеньку хвилю. Було се за пановаля українського князя Данила. Та повіяв сухий вітер зі Сходу від Монголів, котрі загрозили, що зруйнують Украіну, коли не відлучить ся від Риму. І так знова панує на Українї пітьма схизми.

Другий раз глянуло небо ласкавим оком на Україну,

а се було за Ізидора, київського митрополита, коли то українська церква разом з грецькою признали Папу Головою Церкви, а тимсамим злучила ся з католицькою Церквою. Та і сим разом повіяв студений вітер з півночи, від Москви, яка не хотїла злуки з Римом. Доперва за третим разом, а се стало ся по 300 лїтах, удало ся укр. епископам вернути на лоно католицької Церкви. Дїяло ся се в Берестю 45956. З епископами вертає і народ до єдности з католицькою Церквою і сим способом Христова наука почала знова ширити я на Українї. А Москва? Вона і цїла Росія остала на дальше при схизмі в темнотї, далеко від Христа і Єго св. науки. Що більше, вона стає ся завзятим ворогом для Українців католиків. Забирали їм церкви, мучили їх та силували до схизми. Та хоч богато Українців понесло мученичу смерть за віру, все таки Українцї живуть духом католицької Церкви і будуть жити. Між тими св. мученикамі знаний є для всїх вірних на цїлім сьвітї св. Йосафат Кунцевич, котрий проляв свою кров від лютих схизматиків за святу єдність з Римом.

Переслїдуваня Українців католиків в Росії не перестало таки й пізнїйше і по нинїшний день лютує ся заїлостию проти св. Церкви. Всї релїгійні ісповіданя зносить в спокою засліплена схизма, і жидівське, і лютерське, і протестантське і маріявітське і вяке инше, яке лиш ам диявол може вимислити, тільки не може знести науки св. католицької Церкви. Опікує ся диявол добре своєю улюбленою схизмою, коли через своїх апостолів так єї боронить, щоби до тої схизматицької пітьми не вдерли ся лучі науки св. католицької Церкви. А як пітьма не може згодити ся з ясностию, а блду з правдою, так схизматицька церков не може згодити ся з Церквою католицькою, а блудна наука схизми не може згодити ся з правдивою наукою католицької Церкви.

ПРОСЬБА ДО КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Заряд Українського Сиротинця в Сифтонї, Ман., задумує з весною поширити або будувати новий Сироти-

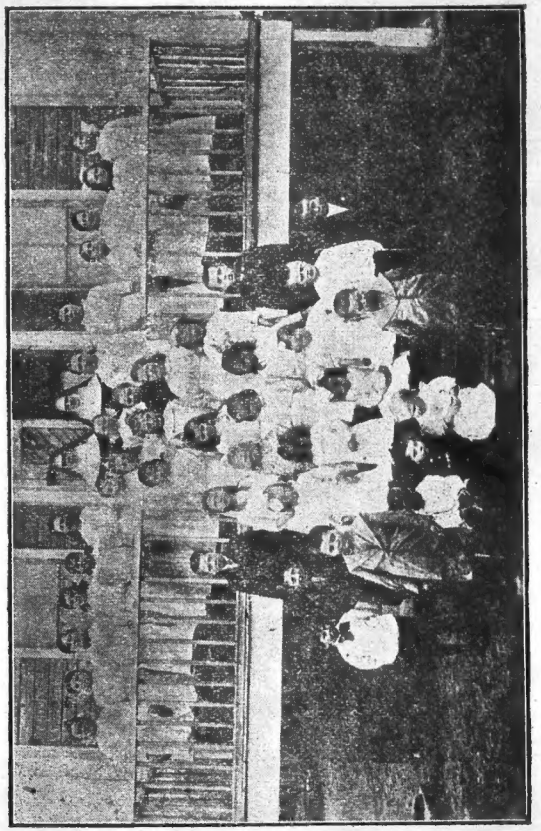

Група сиріт, яка має батьківську опіку в Сифтонськім Сиротинци

нець і школу для наших сиріт. Дїло красне і святе, яке повинно заохотити весь український загал, бо ту розходить ся о ратоване наших сиріт, які в наслїдок браку місця в

своїм українським Сиротинци мусять іти до чужих і пропадати для українського народа, бо чужі виховують наші сироти для себе.

Тому, що справа дуже важна для українського загалу, ми повинні розпочате діло ввести як найскорше в житє і збудувати Український Сиротинець в Сифтонї. Ми не думаємо, щоби від сего обовязку, який тяжить на нас всїх, хто відтягнув ся.

Видавництво "Ниви" отвирає "Сирітську Скарбницю" на сторінках свого місячника і просить уклінно всїх жертволюбивих Українців о поміч на згадану ціль.

За місяць січень зложулу на сю ціль:

п. Ю. Турчак	2.00
п. Гнат Лаврій	5.00
п Яків Роборецький	1.00
п-нї К. Гноєва	1.00
п-нї М. Ваврик	4.00
п. Д. Гумніцький ..	5.00
п. Я. Дідюк	5.00
п-нї А. Москолик	16.00
Разом	$42.00

Щира подяка за жертви від сиріт.

(Чи сума в лютім подвоїть ся? — питають сирітки своїх жертводавців.)

ЧОТИРИ КОРОЛЕВИЧІ

Жив раз в далекій країнї старший і справедливий король. Любив він щиро свою жінку, а вона платила йому за сю любов чорною невдячностю і ненавистю. Мала вона чотирьох синів, та три перші не були від короля; вони уродили ся із супружої зради. Тай виросли на недо-

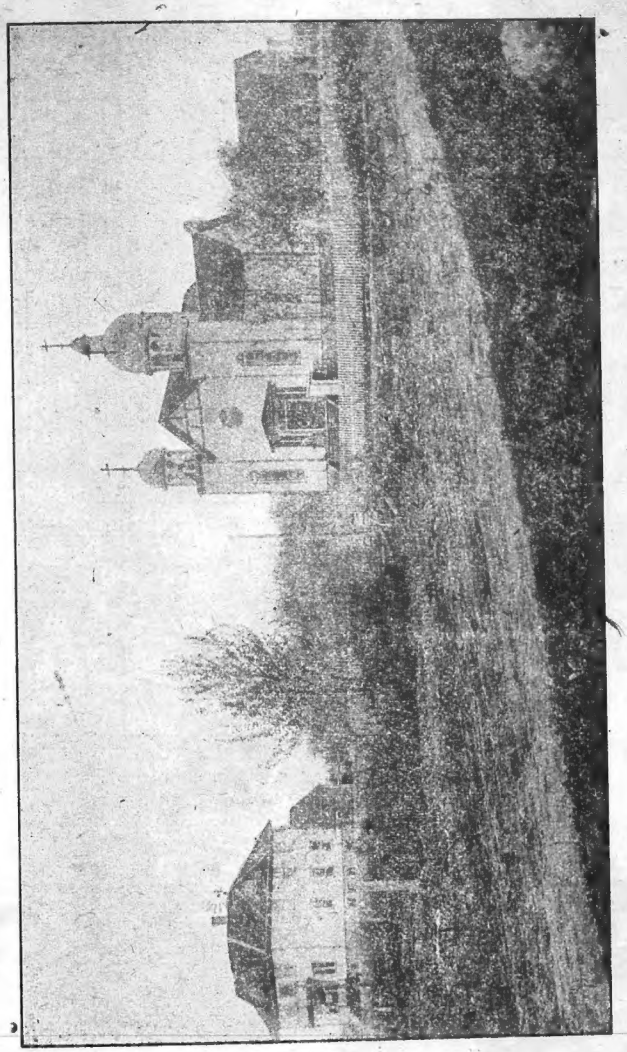

Церков і Сиротинець в Сифтонї, Манїтоба

брих, гнівливич і напів диких молодців. Лиш четвертий син був лагідної вдачі; се був правдивий син короля і невірної королевої.

По якімсь часі король постарів ся і умер; поховали єго з великими почестями й торжествами. Порядок, що його держав благородний король у своїх руках, пропав з хвилею покінченя похоронних обрядів. Зачала ся сварка між синами, хто є правдивим наслїдником батьківського престола і великого маєтку. Три перші сини, хоч неправого ложа, та задля свойого старшого віку робили претенсію до наслїдства. А четвертий син, хоч і наймолодший, та зате дїйсний син помершого...

В сім великім непорозуміню і крамолї звернули ся вони о пораду до одного достойного і справедливого боярина, що довгі лїта служив вірно помершому королеви; рішили також виконати його приказ і пошанувати рішенє його осуду. Боярин промовив до них так:

— Я вам дам щиру пораду; вона принесе вам добро. Викопайте з могили трупа помершого вашого батька і приготуйте кожен з вас лук і одну стрілу. Хто з відповідного віддаленя прошиє стрілою серце батька, сей засяде на опорожненім престолї.

Пораду принято. Трупа викопали з могили і привязали до дерева на кладовищи. Виступив найстарший син з луком, вимірив і пустив стрілу; вона влучила у саму праву долоню помершого. А стрілець сказав:

— Менї належить ся престол і цїлий маєток. Сей померший, неначе потверджує своєю простріленою десницею.

По нїм вийшов молодший і прострілив мовчасні уста трупа. Сказав:

— Я без сумнїву повинен бути володарем батьківської держави. Ось стріла з мого лука влучила в уста на знак що сї уста проголошують неначе мене законним наслїдником королївського престола.

Третий королевич прошив стрілою серце померщого короля. Уважав себе отже за бесумнївного побідника у сій распрі.

Прийшла черга на четвертого королївського сина. Подали йому лук, та він задрожав цїлий, зачав голосно ридати й проливати сльози:

—О, мій любий, безталанний батечку! Чиж на се я жию після твоєї смерти, щоби своїми очима бачити безбожне й злочинне зневажатє свойого трупа? О, нїколи я не ударив і не зневажив тебе, батеньку, за житя, не зневажу і за жадну цїну й по смерти!

Ще не скінчив тих пару слів, а вже державні достойники разом із зібраним народом одноголосно вибрали його своїм королем. А варварських і злочинних нелюдів-королевичів позбавили всїх прав у державі і прогнали за границї краю.

ТЕРНИНА ГРУШКИ НЕ РОДИТЬ

Було то в Росії. В малім місточку серед достатку жив один молодець. Він матери вже не мав. Ще за дитячих лїт вона умерла єму. Ну — а отець здорово тримав ся. Але що? Лихе з него дихало, на ледащого звів ся. На Бога не тямив, віру затратив, виродив в собі наліг до горівки і як той слїпий овад в полуміни, так він чимраз то більше і більше в гріхах затоплював ся.

Пропав в коршмі достаток! В коротцї дійшло до сего, що милосерні сусїди заопікували ся єго сином і післали єго на науку.

Минали лїта а молодцеви щастє, як з платка розвивало ся. Він скінчив школу, став лїкарем в великім містї, оженив ся, а за жінкою дістав чимало гроша. Жило ся єму добре як пчолї в патоцї. Та що з того? Повідають, що яблуко не паде далеко від того пня, на якім росло. Ось так і той молодець не много відбіг від свого вітця. За-

тонув, бідний, в гріхах, як жук в болоті; не дбав на душу; відрік ся Бога, а про свого батька не згадував ніколи і не знав чи він ще жиє, не знав, де оберта єся.

Одного дня до его мешканя хтось задзвонив. Служниця скочила, відчинила двері, побачила перед собою старого, обдертого дїда. Він вдвое згорбив ся, дрожав від студени, просив, чи не міг би побачити ся з своєю дитиною, з своїм сином — лїкарем.

Замкнули ся двері — дївча побіго до пана звістити милого гостя. І дивно їй стало! Лїкар, довідавшись о своїм вітцю, забурив ся як градова хмара, розсердив ся, як скажений собака і закричав: "дай тому старцунови два сотики і скажи йому, щоб забрав ся до сто чортів!"

А дїд не приймив милостині. він жалісно склонив голову і благаючо промовив до слуги: "не за грошем прийшов я тут, я шукаю своєї дитини, бажаю побачити єї бодай раз; бодай раз перед смертию."

Але гордий, безбожний син не мав милосердя над своїм вітцем. Не припустив його до себе, що більше розгнївав ся і переказав йому: "забирай ся поганий від хати; забирай ся, бо силою прожену тебе за десяту гору!"

Зачинили ся знов двері богатої палати — зачинили ся на віки для старого вітця.

Єму нещасному мало серце з жалю не пукло. Він попав в розпуку, вийшов на подвіре, добув з кишені здоровезну фляшку горівки і випив єї на фрасунок до дна. За хвилю повалив ся на землю. Конаючи серед страшних болїв проклинав він свого сина і себе.

За відомостію і дозволом Преосвященного Ординаріяту.

ДР. АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ОЛЮНЬКА

ОПОВІДАНЭ З ЖИТЯ ХОДАЧКОВОЇ ШЛЯХТИ.

І. ТОМ.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД

Ukrainska Knyharnia

350 KINISTINO AVE, EDMONTON, ALTA.